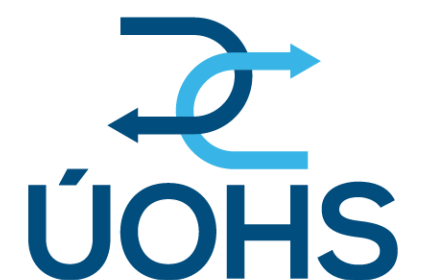

VEŘEJNÉ ZAKÁZKY V OBLASTI STAVEBNÍCH INVESTIC A SLUŽEB

Konference Veřejné zakázky ve zdravotnictví

Petr Vévoda
ředitel Odboru veřejných zakázek III
Olomouc, 21. 9. 2022

Veřejné zakázky v oblasti stavebních investic a služeb

- Již delší dobu **podstatný nárůst cen** zejména některých **vstupních materiálů** – z důvodu jejich nedostatku na trhu + s tím související prodlužování jejich dodacích lhůt
- Obecně se promítá do všech hospodářských odvětví – nejvíce postiženými oblastmi: **stavebnictví** (nárůst cen některých stavebních materiálů), **doprava** (nárůst cen pohonných hmot)
- V některých případech nárůst o **desítky až stovky procent**
- **Závažný problém** – prudký nárůst cen u již dříve zadáných VZ
  - – neschopnost stávajícího dodavatele plnit závazky ze smlouvy
  - – ukončení smluvního vztahu mezi zadavatelem a stávajícím dodavatelem
  - – nutnost vysoutěžit zbývající nezrealizovanou část plnění jakožto novou VZ

Veřejné zakázky v oblasti stavebních investic a služeb

- **Metodickým orgánem** pro oblast zadávání VZ – **MMR**
- **ÚOHS – dozorový orgán**, nicméně i z hlediska metodické činnosti se podílí na různých výkladových stanoviscích společně s MMR
- V dané oblasti vydáno **Společné stanovisko MMR a ÚOHS k problematice nárůstu cen stavebních materiálů**
<https://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky/metodicka-cinnost/vykladova- stanoviska-a-metodiky.html>
  - je dané stanovisko málo návodné? **Není** – nelze dát všeobecně použitelný návod, ani v současné situaci nelze popřít pravidla dle ZZVZ, klíč k možnostem změny závazku má zadavatel do určité míry ve svých rukou při stanovení zadávacích podmínek
  - týká se:
    - VZ, v rámci nichž byla uzavřena smlouva
    - VZ, u nichž probíhá ZŘ
    - připravovaných VZ v budoucnu

Závazky z uzavřených smluv a jejich změny

Nejčastější současné důvody navrhovaných změn ze strany dodavatelů

COVID-19, nedostatek pracovníků, surovin a materiálů, bezprecedentní nárůst cen, prodlevy v dodávkách, válečný konflikt na Ukrajině

- žádosti dodavatelů o navýšení ceny, jednání o změně ceny
- žádosti dodavatelů o prodloužení doby plnění

Situace na straně zadavatele

- vázanost pravidly dle ZZVZ
- vázanost vlastními nastavenými zadávacími/smluvními podmínkami

vs.

obava zadavatelů, že dojde ze strany dodavatelů k ukončení smluvního vztahu v případě, že zadavatel nepřistoupí na „jejich podmínky“

- **změny, které navyšují cenu veřejné zakázky, prodlužují termín realizace, mění či odstraňují sankce apod., zadavatel může učinit bez provedení nového zadávacího řízení pouze tehdy, jestliže jsou naplněny podmínky pro jejich realizaci stanovené v § 222 ZZVZ**

Závazky z uzavřených smluv a jejich změny

Proč zákaz podstatné změny smlouvy?

Jakákoli **regulace zadávání veřejných zakázek by pozbyla smyslu**, kdyby

- byl zadavatel limitován zákonem jen do okamžiku uzavření smlouvy na veřejnou zakázku, tj. musel by dle zákona typicky provést otevřenou a nediskriminační soutěž
- smlouvu na veřejnou zakázku musel uzavřít v souladu s vítěznou nabídkou [§ 124 odst. 4 ZZVZ], tedy při respektu k proběhlé soutěži

...a následně mohl tuto soutěž naprosto negovat tím, že by závazky ze smlouvy změnil (tj. že by najednou neodpovídaly vítězné nabídce ani podmínkám původní soutěže)

Smysl právní úpravy zadávání veřejných zakázek nelze popřít ani v turbulentní době! Pravidla dle ZZVZ platí stále stejně, ale problémům lze, do určité míry, předejít zodpovědným přístupem k zadávání.

Závazky z uzavřených smluv a jejich změny

Blíže ke změně závazku ze smlouvy – **4. metodický den veřejného zadávání** (3. blok), prezentace dostupná zde:

<https://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky/metodicka-cinnost/metodicke-dny-verejneho-zadavani.html>

Institut změny závazku nemůže být používán jako základní způsob řízení cenového rizika (pomineme-li vyhrazené změny závazku např. v podobě inflačních doložek), naopak je to až poslední možnost ve výjimečných případech, kterým nešlo předejít ex ante (zadávací podmínky)!

Závazky z uzavřených smluv a jejich změny

- **Musí zadavatel přistoupit na požadavek dodavatele týkající se změny termínu plnění či zvýšení ceny?**
  - Nemusí/nemůže – **situační analýza** (smlouva, rozpočet)
- Možnost zadavatele provést **předem vyhrazené změny** v ZD a následně ve smlouvě na realizovanou VZ (postup podle **§ 222 odst. 2 ZZVZ**)
- **Podstatná změna okolností** podle § 1765 OZ – možnost obnovení jednání o smlouvě – i tak je **nutné dodržet § 222 ZZVZ**
- Lze postupovat v intencích připuštěných **změn de minimis** - **§ 222 odst. 4 ZZVZ** (avšak pozor na zásadu hospodárnosti)
- Eventuálně lze využít i možnost provedení **změn podle § 222 odst. 6 ZZVZ** – musí však být vyvolané **okolnostmi, které zadavatel jednající s náležitou péčí nemohl předvídat** - restriktivní výklad (potřeba u zadavatele..?)

Závazky z uzavřených smluv a jejich změny

Příklad z činnosti ÚOHS: sp. zn. [ÚOHS-S0159/2022/VZ](#) – změna doby plnění

- ZD stanovila konkrétním datem fixní termín ukončení prací – termín zahájení prací byl stanoven na **1. 7. 2021**, termín dokončení na **31. 10. 2021** a byl stanoven jako limitní
  - Podle **smlouvy o dílo uzavřené dne 27. 7. 2021** měly být práce zahájeny do 2 měsíců od podpisu smlouvy a **termín ukončení byl stanoven na 31. 10. 2021**
  - **Dodatek č. 1** – změna termínu ukončení prací do **31. 12. 2021** (důvod: **nedostatek čipů** do elektronických předřadníků svítidel a **hliníkové slitiny** na výrobu svítidel a **smlouva** byla kvůli průtahům ZŘ **podepsána o téměř měsíc později**)
  - **Dodatek č. 2** – další prodloužení termínu plnění do **30. 4. 2022** – **stejně důvody jako k dodatku č. 1**, navíc uveden důvod, že 3 pracovníci zhotovitele s ohledem na **COVID-19** jsou nuceni dodržovat karanténu
- s ohledem na dobu zahájení zadávacího řízení (duben 2021) **zadavatel mohl uvedené problémy předvídat**, tudíž je mohl a měl promítnout do zadávacích podmínek, případně si mohl vyhradit změnu závazku dle § 100 odst. 1 ZZVZ
- jedná se o **důvody na straně dodavatele**
- změna, která by ve smyslu § 222 odst. 3 písm. a) ZZVZ umožnila účast jiných dodavatelů nebo by mohla ovlivnit výběr dodavatele
- **zadavatel se dopustil přestupku podle § 268 odst. 1 písm. a) ZZVZ**

Závazky z uzavřených smluv a jejich změny

Rozhodnutí potvrzeno rozhodnutím předsedy Úřadu sp. zn. [ÚOHS-R0076/2022/VZ](#)

- Obviněný mohl předvídat nedostatek čipů do elektronických předřadníků svítidel a hliníkové slitiny pro výrobu svítidel, jelikož tato skutečnost byla prokazatelně známa již v okamžiku vypsání (resp. v době přípravy) zakázky. první zprávy o výpadku dodávek předmětných komodit byly známy již v prosinci 2020
- Obviněný mohl zohlednit uvedenou situaci na trhu v zadávacích podmínkách a nastavit termíny plnění tak, aby byla veřejná zakázka proveditelná
- K tvrzení obviněného, že nemohl zadat veřejnou zakázku po změně zadávací podmínky znovu, jelikož by se vystavil navýšení ceny za plnění i s ohledem na rostoucí inflaci, předseda Úřadu uvedl, že **zásada hospodárného zadávání veřejných zakázek nemůže převyšovat ustanovení zákona**
- V bodě 3.3 ZD je uvedeno, že lze termín plnění posunout z objektivních důvodů na straně zadavatele (kdy nebude možné zahájit plnění v předpokládaném termínu plnění dle bodu 3.1.1 zadávací dokumentace). **Dodavatel v případě takového prodloužení může požádat o změnu lhůty dokončení plnění tak, že jím navržený termín bude upraven o shodnou dobu, po kterou nebylo možné z těchto důvodů zahájit plnění.** Z dokumentace o ZŘ není patrné, zda dodavatel v souladu s bodem 3.3 zadávací dokumentace požádal o posunutí termínu ukončení plnění. Ani této situace by ale nemohlo dojít prodloužení termínu plnění o 2 měsíce, když smlouva byla uzavřena dne **27. 7. 2021**

Postup zadavatele u probíhajících ZŘ

➤ Riziko neuzavření smlouvy/komplikací v průběhu plnění VZ

- *dokud neuběhla lhůta pro podání nabídek* - lze změnit ZP se zohledněním očekávaných rizik, nutnost prodloužení lhůty
- *pokud lhůta pro podání nabídek již uběhla* – nelze měnit ZP, lze uvažovat o zrušení ZŘ, nutno však prokázat zákonný důvod

Postup zadavatele u připravovaných ZŘ

- **Doporučení** – pamatovat na možné budoucí pohyby cen stavebních materiálů, předběžné tržní konzultace
- **v ZD a následně ve smlouvě na VZ stanovit podmínky, za kterých je možné v průběhu realizace VZ ceny navýšit (případně prodloužit termíny plnění) a tím pružně reagovat na změnu na trhu stavebních materiálů – vyhrazená změna závazku (otázka rozpočtu – vstupuje do P.H.)**
- **např. inflační doložky či doložky umožňující změnu cen materiálů na základě objektivně zjistitelných informací (údaje Českého statistického úřadu, indexy a kurzy používané na trzích jednotlivých komodit – např. Londýnská burza kovů nebo aktualizací údaje cenových soustav – např. RTS, URS)**
- **8. metodický den veřejného zadávání (řízení cenového rizika)**

Děkuji Vám za pozornost

